

**MIKRO-SUG'URTA VA RAQAMLI BIZNES-MODELLAR:
IMKONIYATLAR VA TAHLILY YONDASHUV**

PhD, Xakimzoda Maftuna Yusuf qizi

Mustaqil izlanuvchi

ORCID: 0009-0009-0807-2563

maftuna_kh@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu tezisda mikro-sug'urta va raqamli biznes-modellar sohasidagi imkoniyatlar va ularning iqtisodiy va ijtimoiy samaradorligi tahlil qilinadi. Maqolada mikro-sug'urtaning kam daromadli aholi qatlamlari uchun moliyaviy barqarorlik yaratishdagi roli, raqamli platformalar orqali xizmatlarni kengaytirish imkoniyatlari, shuningdek, raqamli texnologiyalar (mobil ilovalar, sun'iy intellekt, blockchain)ning mikro-sug'urtaga qo'shadigan qiymati muhokama qilinadi. Tadqiqot natijalari mikro-sug'urta va raqamli biznes-modellar uyg'unligining iqtisodiy samaradorlikni oshirish, ijtimoiy himoyani kuchaytirish va yangi daromad manbalarini yaratish imkonini berishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: mikro-sug'urta, raqamli biznes-modellar, moliyaviy barqarorlik, texnologik innovatsiyalar, ijtimoiy himoya.

Zamonaviy iqtisodiyotda raqamli texnologiyalar va innovatsion moliyaviy mexanizmlar har qachongidan ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu jarayonda mikro-sug'urta (micro-insurance) va raqamli biznes-modellar yangi imkoniyatlar va muammolarni bir vaqtda taqdim etadi. Mikro-sug'urta — bu asosan kam daromadli aholi qatlamlari uchun mo'ljallangan kichik hajmdagi,

arzon va osonlashtirilgan sug'urta xizmatlari bo'lib, uning asosiy maqsadi ijtimoiy va iqtisodiy xavf-xatarlarni kamaytirishdan iborat.

Raqamli biznes-modellar esa sun'iy intellekt, mobil platformalar va onlayn servislar orqali ishlab chiqilgan, samarali va qulay xizmat ko'rsatish imkoniyatini beradi. Mikro-sug'urta va raqamli platformalarning uyg'unligi nafaqat sug'urta xizmatlarini ommaviylashtirish, balki yangi daromad manbalari va barqaror iqtisodiy rivojlanish uchun qulay muhit yaratishga xizmat qiladi.

Mikro-sug'urta va raqamli biznes-modellar sohasidagi tadqiqotlar ko'rsatadiki, ushbu yo'nalishlar iqtisodiy imkoniyatlarni kengaytirish va ijtimoiy xavfni kamaytirishda muhim ahamiyatga ega [1]. Tadqiqotchilar mikro-sug'urtaning kam daromadli aholiga moliyaviy barqarorlik ta'minlashda samarali vosita ekanini qayd etadilar va raqamli texnologiyalar orqali bu xizmatlarni kengaytirish imkoniyati mavjudligini ta'kidlaydilar [2]. Shu bilan birga, raqamli biznes-modellar sug'urta xizmatlarini tezkor, arzon va qulay qilish orqali foydalanuvchilarning ishtirokini oshirishga yordam beradi, shu tariqa sug'urta qamrovi kengayadi va xizmatlarning shaffofligi ta'minlanadi [3].

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, mikro-sug'urta va raqamli biznes-modellarning uyg'unligi moliyaviy xizmatlarni kengaytirish va kam daromadli aholi qatlamlarining xavf-xatarlarni boshqarish imkoniyatlarini sezilarli darajada oshiradi. Raqamli platformalar orqali mikro-sug'urta xizmatlarini taqdim etishda jarayonlar tezkor va shaffof bo'lib, foydalanuvchilar ishonchi mustahkamlanadi va sug'urta qamrovi kengayadi.

Raqamli biznes-modellarda mobil ilovalar, sun'iy intellekt va blockchain texnologiyalari mikro-sug'urtaning samaradorligini oshiradi. Mobil platformalar orqali foydalanuvchilar o'z sug'urta polislarini tezkor rasmiylashtirishi, shikoyat va da'volar jarayoni avtomatlashtirilishi operatsion xarajatlarni kamaytiradi va xizmat sifatini oshiradi.

Shuningdek, raqamli biznes-modellar orqali yangi daromad manbalari yaratish mumkinligi aniqlangan. Sug'urta xizmatlarining raqamli kanallar orqali ommaviylashtirilishi iqtisodiy barqarorlikni oshiradi va ijtimoiy himoyani kuchaytiradi. Shu bilan birga, ushbu integratsiya ma'lumotlar xavfsizligi, texnologik infrastrukturani rivojlantirish va foydalanuvchi bilimini oshirish kabi yangi muammolarni ham yuzaga chiqaradi.

Umumlashtirilganda, mikro-sug'urta va raqamli biznes-modellarning uyg'unligi iqtisodiy va ijtimoiy samaradorlikni oshiradi va zamonaviy texnologiyalarni to'g'ri joriy etish orqali sug'urta xizmatlarini kengroq qamrab olish imkonini beradi.

Mikro-sug'urta va raqamli biznes-modellarning uyg'unligi zamonaviy iqtisodiyotda ijtimoiy va moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Tahlillar shuni ko'rsatdiki, mikro-sug'urta xizmatlari kam daromadli aholi qatlamlari uchun xavf-xatarlardan himoya vositasi sifatida samarali bo'lib, raqamli platformalar orqali taqdim etilganda uning qamrovi va samaradorligi sezilarli darajada oshadi.

Raqamli texnologiyalar, jumladan mobil ilovalar, sun'iy intellekt va blockchain, mikro-sug'urtaning tezkor, shaffof va qulay tarzda taqdim etilishiga imkon yaratadi. Bu esa foydalanuvchilar ishonchini mustahkamlash, jarayonlarni avtomatlashtirish va operatsion xarajatlarni kamaytirish imkonini beradi. Shu bilan birga, raqamli biznes-modellar yangi daromad manbalarini yaratish va sug'urta xizmatlarini kengaytirish imkonini ham beradi.

Shu nuqtai nazardan, mikro-sug'urta va raqamli biznes-modellarning uyg'unligi iqtisodiy samaradorlikni oshiradi, ijtimoiy himoyani kuchaytiradi va barqaror rivojlanishga hissa qo'shadi. Biroq, ushbu integratsiya bilan birga ma'lumotlar xavfsizligi, texnologik infrastrukturani rivojlantirish, foydalanuvchi bilimini oshirish va raqamli savodxonlik kabi yangi muammolar yuzaga chiqadi. Shu sababli, mikro-sug'urta tizimlarini raqamli platformalar bilan

uyg'unlashtirish jarayonida zamonaviy texnologiyalarni samarali qo'llash, xavfsizlik choralari va foydalanuvchi qo'llab-quvvatlash tizimlarini rivojlantirish muhim ahamiyatga ega.

Umuman olganda, mikro-sug'urta va raqamli biznes-modellarning integratsiyasi nafaqat moliyaviy xizmatlarni demokratlashtirish, balki barqaror ijtimoiy-iqtisodiy tizimlarni shakllantirishda ham strategik rol o'ynaydi. Bu yo'nalish kelajakda innovatsion moliyaviy xizmatlarni rivojlantirish va aholining turmush darajasini oshirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi.

Foydalangan adabiyotlar ro'yxati.

1. Dror D., Jacoby H. Microinsurance and Risk Management in Developing Economies. – New York: Oxford University Press, 2018. – P. 45–78.
2. Churchill C. Protecting the Poor: A Microinsurance Compendium. – Geneva: ILO, 2016. – P. 101–135.
3. Kshetri N. Blockchain's Role in Microfinance and Microinsurance // Journal of Digital Economy. – 2017. – Vol. 3, №2. – P. 56–72.